

VEILEDNING TIL TEKNISK OG OPERASJONELL FORSKRIFT

KAPITTEL I INNLEDENDE BESTEMMELSER

- Til § 1 Virkeområde
- Til § 2 Ansvar
- Til § 3 Definisjoner
- Til § 4 Forskrifter fastsatt av andre myndigheter

KAPITTEL II GENERELLE BESTEMMELSER VED UTFORMING AV LANDANLEGG

- Til § 5 Valg av utbyggingsløsning
- Til § 6 Utforming av landanlegg
- Til § 7 Anlegg, systemer og utstyr
- Til § 8 Materialer
- Til § 9 Kvalifisering og bruk av ny teknologi og nye metoder
- Til § 10 Sikkerhetsfunksjoner

KAPITTEL III UTFORMING AV OMRÅDER, ANLEGG, SYSTEMER OG UTSTYR

- Til § 11 Materialhåndtering og transportveier, atkomst og evakueringsveier
- Til § 12 Løfteinnretninger, løfteredskap og utstyr for personellbefordring
- Til § 13 Sikkerhetsskilting
- Til § 14 Rørledningsystemer
- Til § 15 Elektriske anlegg
- Til § 16 Dreneringsanlegg
- Til § 17 Avgasskanaler
- Til § 18 Innkvartering
- Til § 19 Ventilasjon og inneklima
- Til § 20 Kjemikalier og kjemisk påvirkning
- Til § 21 Menneske-maskin-grensesnitt og informasjonspresentasjon
- Til § 22 Systemer og utstyr for kommunikasjon

KAPITTEL IV ARBEIDSMILJØFAKTORER VED UTFORMING AV LANDANLEGG

- Til § 23 Ergonomisk utforming
- Til § 24 Utendørs arbeidsområder
- Til § 25 Støy og akustikk
- Til § 26 Vibrasjoner
- Til § 27 Belysning
- Til § 28 Stråling

KAPITTEL V BRANN- OG EKSPLOSJONSVERN VED UTFORMING AV LANDANLEGG

- Til § 29 Farlige stoffer og eksplosiver
- Til § 30 Passiv brannbeskyttelse
- Til § 31 Brannskiller
- Til § 32 Brann- og gassdeteksjonssystem
- Til § 33 Nødavstengningssystem
- Til § 34 Prosessikringssystem
- Til § 35 Gassutslippssystem
- Til § 36 Brannvannforsyning
- Til § 37 Utstyr og anlegg for brannbekjempelse
- Til § 38 Nødkraft og nødbelysning

KAPITTEL VI GENERELLE BESTEMMELSER VED UTFØRING AV AKTIVITETER

- Til § 39 Installering og ferdigstilling
- Til § 40 Oppstart og drift av landanlegg
- Til § 41 Bruk av landanlegg

- Til § 42 Sikkerhetssystemer
- Til § 43 Kritiske aktiviteter
- Til § 44 Samtidige aktiviteter
- Til § 45 Prosedyrer
- Til § 46 Tilrettelegging av arbeid
- Til § 47 Psykososiale forhold
- Til § 48 Fysisk og kjemisk arbeidsmiljø
- Til § 49 Bedriftshelsetjeneste

KAPITTEL VII KOMPETANSE OG INFORMASJON VED UTFØRING AV AKTIVITETER

- Til § 50 Kompetanse
- Til § 51 Opplæring i sikkerhet og arbeidsmiljø
- Til § 52 Trening og øvelser
- Til § 53 Informasjon om risiko ved utføring av arbeid
- Til § 54 Overføring av informasjon ved skift- og mannskapsbytte

KAPITTEL VIII PLANLEGGING, DRIFT OG KONTROLL VED UTFØRING AV AKTIVITETER

- Til § 55 Planlegging
- Til § 56 Sikkerhetsmessig klarering av aktiviteter
- Til § 57 Overvåking og kontroll
- Til § 58 Vedlikehold
- Til § 59 Klassifisering
- Til § 60 Arbeid i og drift av elektriske anlegg
- Til § 61 Transport av farlig gods
- Til § 62 Løfteoperasjoner
- Til § 63 Dykkeroperasjoner

KAPITTEL IX BEREDSKAP

- Til § 64 Beredskapetablering
- Til § 65 Beredskapsplaner
- Til § 66 Beredskapsorganisasjon
- Til § 67 Håndtering av fare- og ulykkessituasjoner

KAPITTEL X HELSEMESSIGE FORHOLD

- Til § 68 Helsemessige forhold

KAPITTEL XI AVSLUTTENDE BESTEMMELSER

- Til § 69 Tilsyn, vedtak, straff mv.
- Til § 70 Ikrafttredelse

KAPITTEL I INNLEDENDE BESTEMMELSER

Til § 1 Virkeområde

Denne forskriften har et begrenset virkeområde i forhold til rammeforskriften. Forskriften er avgrenset til å gjelde virksomhet på landanleggene, og den regulerer ikke Klima- og forurensningsdirektoratets ansvarsområde. For helsemessige forhold gjelder forskriften for landanlegg som omfattes av petroleumsløven, jf. [rammeforskriften § 2](#) og [§ 16 tredje ledd](#).

De forskrifter som er fastsatt av Direktoratet for Samfunnssikkerhet og Beredskap (DSB) og Arbeidstilsynet gjelder også for landanleggene som omfattes av denne forskriften. Det gjelder typisk forskrifter som ikke regulerer "kjernevirksomheten" i petroleumsvirksomheten, og som det ikke er behov for å regulere særskilt i petroleumregelverket. Ved dette sikres det at industrien underlegges mest mulig tilsvarende krav på forskjellige myndigheters ansvarsområde. I tillegg gjelder forskrifter som er fastsatt ved kgl. res. eller av departementene innenfor hjemmelslovene til forskriften. En referanseliste bakerst i veiledningen gir en oversikt over de sentrale forskrifter som gjelder for landanleggene i tillegg til teknisk og operasjonell forskrift.

I denne forskriften er det tatt inn særregler for landanleggene som skal gjelde i stedet for enkelte av Arbeidstilsynets og DSBs forskrifter. De forskriftene som ikke skal gjelde er derfor unntatt, se [§ 4](#) med veiledning.

DSB og Arbeidstilsynet har utarbeidet en rekke veiledninger til sine forskrifter, som i tillegg til denne veiledningen, også kan legges til grunn for forståelse og oppfyllelse av krav i teknisk og operasjonell forskrift, med mindre veiledningen tilhører en forskrift er unntatt for petroleumsvirksomhet. Spesielt er dette av betydning for den del av industrien som utfører tjenester på tvers av de ulike myndighetsområdene.

Til § 2 Ansvar

Ingen kommentar.

Til § 3 Definisjoner

Definisjoner og kortformer som følger av [rammeforskriften](#) er ikke gjentatt i denne forskriften. Denne veiledningen utdyper eller gir tilleggsinformasjon til definisjonene som nevnt i denne paragrafen.

Hovedområder kan være

- a) prosessområde
- b) hjelpeanlegg
- c) tankområde
- d) rørgater
- e) fakkell
- f) kontrollrom
- g) bemannede bygninger for øvrig (verksted, laboratorium, brannstasjon, administrasjonsbygg)
- h) ubemannede bygninger (substasjoner, analysatorhus, lagerbygg)
- i) kai
- j) laste/losseplasser for kjøretøyer
- k) parkeringsplass
- l) midlertidige kontorbrakker, containere og lignende.

Sikkerhetsfunksjoner kan være

- a) seksjonering av prosessen,

- b) deteksjon av brann,
- c) deteksjon av gass,
- d) tennkildeutkopling,
- e) opprettholdelse av overtrykk i uklassifiserte rom,
- f) start og stopp av brannpumper, både manuelt og automatisk,
- g) aktiv brannbekjempelse,
- h) aktiv røykkontroll,
- i) prosessikring,
- j) trykkavlastning,
- k) generell alarm og evakueringsalarm,
- l) produksjon og fordeling av nødkraft,
- m) nødbelysning.

Til § 4

Forskrifter fastsatt av andre myndigheter

Forskrifter som listes opp i § 4 er unntatt og erstattet av særregler gjennom denne forskriften. Noen av disse forskriftene blir imidlertid vist til som normer i denne veiledningen. En oversikt over sentrale HMS-forskrifter og anvendelsen av disse på denne forskriftens virkeområde, finnes i [referanselista](#). Det vises for øvrig til [rammeforskriften § 24](#).

KAPITTEL II

GENERELLE BESTEMMELSER VED UTFORMING AV LANDANLEGG

Til § 5

Valg av utbyggingsløsning

Ved valg av utbyggingsløsning bør det tas hensyn til følgende:

- bokstav a: viktige bidragsyttere til risiko, jf. [styringsforskriften § 4](#) og [§ 17](#),
- bokstav b: organisering, bemanning, vedlikehold, transportløsning, arbeidsmiljø, eventuelle dykkeroperasjoner,
- bokstav c: infrastruktur, naboforhold, landbruk, havbruk og seilingsleder,
- bokstav d: topografiske forhold, grunnforhold, værforhold, havneforhold, vegetasjon, grunnvannsnivå,
- bokstav e: leveringsforpliktelser og økonomi,
- bokstav f: fleksibilitet og forventete endrede driftsforhold, samt framtidig bruk,
- bokstav g: fjerning og gjenbruk.

Det bør også tas hensyn til behovet for kvalifisering av ny teknologi, jf. [§ 9](#).

Til § 6

Utforming av landanlegg

For generelle krav til risikoreduksjon, se [rammeforskriften § 11](#), [styringsforskriften kapittel II](#) og [kapittel V](#).

For utforming av arbeidsplasser og arbeidslokaler, vises det til [forskrift om arbeidsplasser og arbeidslokaler](#).

For å oppfylle kravene til utforming som nevnt i første ledd, bør anlegget utformes slik at sannsynlighet for og konsekvens av ulykker reduseres ved at områder, utstyr og funksjoner arrangeres, plasseres og orienteres slik at en så langt som mulig

- a) begrenser muligheten for oppsamling og spredning av farlig stoff,
- b) begrenser sannsynligheten for antennelse,
- c) skiller områder som inneholder farlig stoff fra hverandre og fra andre områder og
- d) reduserer konsekvenser og eskalering ved branner og eksplosjoner.

Anlegget bør inndeles i hovedområder etter sin funksjon, og med avstand skille områder med høy risiko fra områder med lav risiko og hvor personell har faste arbeidssteder.

Risikoanalyser som nevnt i [styringsforskriften kapittel V](#) og arealdisponeringsplanen som nevnt i andre ledd, bør legges til grunn ved plassering og utforming av utstyr og anlegg, og etablering av arealmessige begrensninger rundt landanlegget.

For rørledningssystem bør arealdisponeringsplanen vise trasé, plassering av bygninger og innretninger som inngår i systemet, transportløsninger for både anleggs- og driftsfasen og eventuelle andre arealmessige inngrep.

For å oppfylle kravet om en strategi som nevnt i tredje ledd, bør standarden NS-EN ISO 13702 kapittel 4 brukes.

Kravet til tiltak som nevnt i siste ledd, kan oppfylles både med tekniske og operasjonelle tiltak. For klassifisering av eksplosjonsfarlige områder, bør IEC 60079-10-1 og IP 15 brukes.

Til § 7

Anlegg, systemer og utstyr

Det vises til standarden NS-ISO 11064 når det gjelder menneskelige feilhandlinger.

For krav til merking som nevnt i andre ledd, vises det til [forskrift om håndtering av farlig stoff § 11](#), med følgende tillegg: hovedkomponenter i anleggene bør merkes med funksjon, og røranlegg bør merkes med aktuelt innhold og strømningsretning.

I anlegg i bergrom der grunnvannsnivået sørger for barriere mot lekkasje av lagret stoff, bør grunnvannsnivået over bergrommet tilsvare stoffets damptrykk ved lagringstemperaturen pluss 20 meter vannsøyle som sikkerhet mot defekter i berget.

For utforming av kaier, vises det til [forskrift om havnearbeid](#).

Se også [§ 6](#).

Til § 8

Materialer

Ved valg av materialer med hensyn til branntekniske egenskaper som nevnt i bokstav d, bør det velges ubrennbare materialer. Der det likevel nyttes brennbare materialer, bør disse materialene ha begrenset flammespredningsevne, svak røykutvikling, svak varmeavgivelse og lav giftighet. I områder for innkvartering bør elektroinstallasjoner utføres i halogenfritt materiale. Materialenes egenskaper med hensyn til flammespredning og røykutvikling bør vurderes når det nyttes tekstiler eller overflatebehandling med maling eller andre belegg.

Ved valg av materialer med hensyn til arbeidstakernes helse og arbeidsmiljø som nevnt i bokstav g, bør det brukes materialer som verken alene eller i kombinasjon med andre materialer eller gasser er skadelig for arbeidstakerne. Ved valg av materialer og overflater bør det legges vekt på helhetlige løsninger som er tilpasset tiltenkt bruk og krav til renhold og vedlikehold.

Til § 9

Kvalifisering og bruk av ny teknologi og nye metoder

Ny teknologi som nevnt i første ledd, kan være nye produkter, analyseverktøy eller kjente produkter brukt på en ny måte.

I kvalifiseringen som nevnt i andre ledd, inngår undersøkning og framskaffing av objektive bevis på at behovene for en spesifikk tilsiktet bruk blir ivarettatt, jf. [styringsforskriften § 21](#).

Den metodikken, de prosedyrene og det utstyret som brukes ved kvalifiseringen, bør også brukes i det videre arbeidet.

Til § 10

Sikkerhetsfunksjoner

Sikkerhetsfunksjoner er definert i [§ 3](#).

For valg og utforming av sikkerhetsfunksjoner som nevnt i første ledd bør standarden NS-EN ISO 13702 brukes. For å fastsette ytelsen for instrumenterte sikkerhetsfunksjoner som nevnt i andre ledd, bør standardene IEC 61508 og 61511 brukes.

Sikkerhetsfunksjonene som nevnt i første ledd, inngår som barrierer mot fare- og ulykkessituasjoner som nevnt i [styringsforskriften § 4](#) og [§ 5](#).

For at sikkerhetsfunksjonene til enhver tid skal kunne ivareta sine funksjoner som nevnt i første ledd, bør disse utformes slik at de kan prøves og vedlikeholdes uten at funksjonenes ytelse svekkes. For utkopling av sikkerhetsfunksjoner, se [denne forskriften § 42](#).

KAPITTEL III UTFORMING AV OMRÅDER, ANLEGG, SYSTEMER OG UTSTYR

Til § 11

Materialhåndtering og transportveier, atkomst og evakueringsveier

I begrepene atkomst-, transport- og evakueringsveier inngår også trapper, dører og luker med mer.

Ved utforming for materialhåndtering og personelltrafikk som nevnt i første ledd, bør det blant annet tas hensyn til

- a) behovet for type og antall av løfte- og transportutstyr, deriblant kraner og heiser,
- b) behovet for laste- og losseområder, tilrettelegging for trucker og traller med mer,
- c) atkomst til områder og arbeidssteder i forbindelse med drift og vedlikehold,
- d) sikker håndtering av last.

De ulike arbeidsstedene bør utformes slik at de kan betjenes og vedlikeholdes uten bruk av midlertidig utstyr som stillas, stiger og liknende. Som permanent løsning bør trappeleidere velges framfor vertikale ledere.

Evakueringsveier som nevnt i tredje ledd, bør ha et tilfredsstillende ledesystem.

Som anbefalt norm for løfteoperasjoner bør NORSOK R-005 Sikker bruk av løfte- og transportutstyr på petroleumsanlegg på land, brukes.

For utforming av stillaser bør [forskrift om stillaser, stiger m.m.](#) brukes.

Til § 12

Løfteinnretninger, løfteredskap og utstyr for personellbefordring

Se også [§ 62](#).

Som anbefalt norm for løfteoperasjoner bør NORSOK R-005 Sikker bruk av løfte- og transportutstyr på petroleumsanlegg på land, brukes.

Til § 13

Sikkerhetsskilting

Ingen kommentar.

Til § 14

Rørledningssystemer

For utforming av rørledningssystemer bør ISO 13623 og DNV-OS-F101 appendix F brukes med følgende tillegg: Rørledningssystemet bør legges og utformes slik at risiko for brann, eksplosjon og andre utilsiktede hendelser minimaliseres, og slik at omgivelsene i minst mulig grad blir påvirket. Avstander mellom rørledninger, tilhørende utstyr og omgivelser må vurderes ut fra innholdets egenskaper, temperatur og trykk. Avstandene bør dimensjoneres ut fra risiko for uønskede hendelser som brann, eksplosjon eller spredning som følge av utslipp.

Rørledningssystemet bør merkes slik at dets plassering i terrenget er godt synlig. De delene av rørledningssystemet som ikke er overdekket bør sikres på en slik måte at uvedkommende hindres adgang.

Trykket i slusene som nevnt i andre ledd, bør være mulig å lese av både før oppstart og under drift. For generelle krav til utforming, se §§ 6, 7, 8 og § 20.

Til § 15

Elektriske anlegg

Beskyttelse mot helseskade som følge av elektromagnetiske felt som nevnt i bokstav k, er særskilt regulert i [strålevernsforskriften § 26](#).

For utforming av elektriske anlegg og elektrisk utstyr, vises det til følgende forskrifter:

- a) [forskrift om elektriske lavspenningsanlegg](#),
- b) [forskrift om maritime elektriske anlegg](#), og
- c) [forskrift om elektrisk utstyr](#).

I tillegg bør [forskrift om elektriske forsyningsanlegg](#) og normer som angitt i [NEK 400 Elektriske lavspenningsinstallasjoner](#), [NEK 420 Elektriske anlegg i eksplosjonsfarlige områder med gass og støv](#) og [NEK 440 Stasjonsanlegg over 1 kV](#) brukes.

Til § 16

Dreneringsanlegg

Kravet til dreneringsanlegg innebærer blant annet:

- a) at det i tillegg til håndtering av selve lekkasjen, er nok kapasitet til å drenere vann som samler seg i anlegget ved nedbør og ved brannslukking,
- b) at eventuelt oljeholdig overflatevann renses før utslipp,
- c) at oppsamlingsarrangementet har avstengningsanordning,
- d) at dreneringsventiler for kum er plassert og beskyttet slik at de kan betjenes ved brann,
- e) at drenering inkludert avløpssystem er slik utført at den ikke tettes av isdannelse, fremmedlegemer o.l., og
- f) at bunnen i oppsamlingsarrangementet har fall mot dreneringsåpningen.

Til § 17

Avgasskanaler

Avgasskanaler bør utformes slik at avgassene ledes til uklassifiserte områder.

Til § 18

Innkvartering

Kravet om kapasitet som nevnt i andre ledd innebærer at innkvarteringen dimensjoneres med tilstrekkelige marginer for å unngå overbelegg ved bemanningstopper. Innkvarteringen bør utformes slik at personellet kan sove uforstyrret og sikres god restitusjon.

Forsvarlig hygienisk standard bør spesielt opprettholdes i soverom, oppholdsrom og arealer der matvarer oppbevares, tilberedes og serveres, jf. også veiledningen til [§ 68](#).

Det vises også til [forskrift om miljørettet helsevern](#).

Til § 19

Ventilasjon og inneklima

For å oppfylle kravet til **ventilasjon** som nevnt i første ledd, bør standardene NS EN ISO 15138 sammen med IEC 60079-10-1 og IEC 60079-13 brukes, med følgende tillegg: ved fastsettelse av behovet for luftvekslinger bør det tas hensyn til både faren for ansamling av helsefarlige og brennbare gasser og behovet for værbeskyttelse, jf. [denne forskriften § 24](#).

Kravene til **inneklima** som nevnt i andre ledd, gjelder for innendørs arbeidsområder.

Kravene innebærer at det tas hensyn til at luftkvaliteten påvirkes av byggematerialer og inventar, personell, aktiviteter og prosesser, renhold og vedlikehold. For å oppfylle disse kravene bør følgende brukes:

- a) Arbeidstilsynets veiledning om klima og luftkvalitet på arbeidsplassen og
- b) Statens institutt for folkehelse - anbefalte faglige normer for inneklima.

Krav til ventilasjon og inneklima må ses i sammenheng med § 20.

Det vises også til [forskrift om miljørettet helsevern](#).

Til § 20

Kjemikalier og kjemisk påvirkning

Under normal drift skal konsentrasjonen av farlige stoffer i arbeidsatmosfæren, samt hudkontakt med slike kjemikalier, være så lav som det med rimelighet er mulig. Dette betyr at landanlegg bør være prosjektert med en sikkerhetsfaktor i forhold til [Arbeidstilsynets administrative normer for forurensning i arbeidsatmosfære](#).

Denne paragrafen omfatter teknisk tilrettelegging for å redusere akutt og langvarig kjemisk påvirkning knyttet til transport, overføring, lagring, bruk og avhending av kjemikalier. Paragrafen omfatter også prosesser som avgir kjemiske komponenter.

For bruk av kjemikalier, se denne forskriften § 48.

For utforming og plassering med hensyn til brann- og eksplosjonsfare som nevnt i andre ledd bokstav c, vises det til denne forskrift § 29.

Til § 21

Menneske-maskin-grensesnitt og informasjonspresentasjon

Ved utforming som nevnt i første ledd, bør det utføres en analyse av menneske-maskin-grensesnittet, deriblant nødvendige oppgave- og funksjonsanalyser. For slike analyser bør standarden NS-EN 614 del 2 brukes.

For utforming av det sentrale kontrollrommet bør standarden NS-EN ISO 11064 brukes.

For å oppfylle kravet til informasjon som nevnt i andre ledd, bør standardene NS-EN 614 del 1 og EN 894 del 1-3 brukes, med følgende tillegg: informasjonen bør være hensiktsmessig strukturert og konsistent med hensyn til bruk av farger, tekst og symboler.

Utformingen av alarmer som nevnt i tredje ledd, bør være slik at

- a) alarmene som presenteres, er enkle å registrere og oppfatte og klart viser hvor de eventuelle avvikene og faresituasjonene har oppstått,
- b) alarmene kodes, kategoriseres og tildeles prioritet basert på alarmenes sikkerhetsmessige betydning og hvor raskt det må reageres for å unngå uønskede konsekvenser,
- c) alarmsystemene legger til rette for undertrykking og reduisering av alarmer, slik at mental overbelastning av kontrollromspersonellet unngås under driftsforstyrrelser og ulykkeshendelser.

Til § 22

Systemer og utstyr for kommunikasjon

For å oppfylle kravet til kommunikasjonssystemer som nevnt i første ledd, bør

- a) toveis kommunikasjonssystemer eller intern radiokommunikasjon brukes der det er nødvendig å formidle viktig informasjon eller å oppnå rask kontakt med personell,
- b) høytalersystem som kan gi meldinger til strategiske steder på landanlegget brukes, slik at alt personell kan varsles om fare- og ulykkessituasjoner, se også § 67. Det sentrale kontrollrommet bør ha prioritet til å sende meldinger over høytalersystemet.

Med beskyttelse som nevnt i andre ledd, menes det blant annet at utstyret må være plassert slik at kommunikasjonen ikke blir forstyrret.

Kravet til alarmsystemer som nevnt i tredje ledd, innebærer at generell alarm og evakueringsalarm bør kunne løses ut fra det sentrale kontrollrommet. Alarmsystem omfatter både lyd- og lyssignaler.

KAPITTEL IV

ARBEIDSMILJØFAKTORER VED UTFORMING AV LANDANLEGG

Til § 23

Ergonomisk utforming

For ergonomisk utforming, vises det i tillegg til [Arbeidstilsynets veiledning om organisering og tilrettelegging av arbeidet – veiledning til arbeidsmiljøloven § 4-1 - § 4-4](#).

For å oppfylle kravene til utforming bør standarden ISO 6385 brukes. I tillegg bør det være

- a) enkel og forsvarlig atkomst og tilkomst for betjening, inspeksjon, avlesning og vedlikehold,
- b) mulig å håndtere utendørs håndtak, brytere og liknende med hansker.

For skjermarbeidsplasser, se forskriften [§ 21](#) og [§ 48](#).

Til § 24

Utendørs arbeidsområder

Risikoforhold som nevnt i andre ledd, kan være ansamling av brennbare gasser, fare for økte eksplosjonstrykk og eventuell redusert tilkomst for brannbekjempelse.

Ved nybygg og modifikasjoner bør det settes krav til værbeskyttelse på et tidlig tidspunkt.

Til § 25

Støy og akustikk

Ved planlegging av utforming av landanlegg bør det tas hensyn til at bruk av hørselvern ikke er en måte å oppfylle kravet til støy på, jf. denne forskriften [§ 48](#).

Arbeid i støynivåer over $L_{max} = 95\text{dB(A)}$ bør bare tillates ved kortvarige inspeksjoner eller arbeidsoppgaver som skal utføres i et område der det ikke er gjennomgang til andre områder. Det bør legges til rette for støyskjerming mot støyende utstyr ved utføring av vedlikeholdsarbeid eller annet arbeid i området, jf. denne forskriften [§ 46](#).

Til § 26

Vibrasjoner

For å bedømme menneskers reaksjoner på lavfrekvente vibrasjoner, bør standarden NS 4931 brukes.

Til § 27

Belysning

Belysningen som nevnt i første punktum, kan være kunstig belysning, dagslys eller direkte sollys. Belysningen bør være særlig god og riktig i kontrollrom, kabiner og andre rom der det forekommer synskrevende arbeid, der det brukes skjermbasert utstyr regelmessig og der arbeidet krever god sikt under ulike værforhold. I tillegg bør det være spesifikk belysning dersom allmennbelysningen ikke er tilstrekkelig for avlesning, betjening og vedlikehold.

Til § 28

Stråling

Med stråling som nevnt i første ledd, menes ioniserende og ikke-ioniserende stråling.

KAPITTEL V BRANN- OG EKSPLOSJONSVERN VED UTFORMING AV LANDANLEGG

Til § 29

Farlige stoffer og eksplosiver

For å vurdere og velge tiltak for å hindre eller redusere fare for brann og eksplosjon bør relevante deler av ISO 13702 (kap.7, Annex A og B , Table C2) og EN 1127-1 benyttes.

For merking, håndtering og lagring av farlig stoff bør [forskrift om håndtering av farlig stoff](#) brukes.

For merking og oppbevaring av eksplosiver, vises det til [forskrift om eksplosjonsfarlig stoff](#), spesielt § 2-7, § 2-8 og kapittel 7.

Til § 30

Passiv brannbeskyttelse

For fastsettelse av brannlaster fra en dimensjonerende brann som nevnt i første ledd, se § 6 bokstav a.

Tilstrekkelig brannmotstand som nevnt i første ledd, bør fastsettes i henhold til anerkjente normer eller beregningsmodeller. Ved fastsettelse av brannmotstand kan det for bærende konstruksjoner tas hensyn til varierende materialutnyttelse.

For gass- og væskefylte beholdere og rørseksjoner bør den passive brannbeskyttelsen være tilstrekkelig til å hindre brudd før trykkavlasting er gjennomført.

Til § 31

Brannskiller

Brannskiller med belagt eller påsprøytet brannbeskyttende materiale som ikke oppfyller kravet til ubrennbarhet, kan brukes dersom en totalvurdering viser at dette er sikkerhetsmessig forsvarlig, jf. § 8.

Eksempler på gjennomføringer i brannskiller som nevnt i tredje ledd, kan være ventilasjonskanaler, rør, kabler og bjelker samt vinduer og dører.

For branntekniske krav til fysiske brannskiller bør standarden ISO 834 brukes.

Til § 32

Brann- og gassdeteksjonssystem

For utforming av systemet som nevnt i første ledd, bør standarden NS-EN ISO 13702 kapittel 10 og vedlegg B.6 brukes.

Kravet til uavhengighet som nevnt i første ledd, innebærer at brann- og gassdeteksjonssystemet kommer i tillegg til systemer for styring og kontroll og andre sikkerhetssystemer. Brann- og gassdeteksjonssystemet kan ha grensesnitt mot andre systemer dersom det ikke kan bli negativt påvirket som følge av systemsvikt, feil eller enkelthendelser i disse systemene.

Kravet om å begrense konsekvensene som nevnt i andre ledd, innebærer at relevante sikkerhetsfunksjoner aktiveres.

Til § 33

Nødavstengningssystem

Ved utforming av nødavstengningssystem bør standarden NS-EN ISO 13702 kapittel 6 og 7 og vedlegg B.2 og B.3 brukes.

Kravet om uavhengighet som nevnt i første ledd, innebærer at nødavstengningssystemet kommer i tillegg til systemer for styring og kontroll og andre sikkerhetssystemer. Nødavstengningssystemet kan ha grensesnitt mot andre systemer dersom det ikke kan bli negativt påvirket som følge av systemsvikt, feil eller enkelthendelser i disse systemene.

Med entydig kommandostruktur som nevnt i andre ledd, menes det at signalflyt og kommandohierarki er entydig gitt. Kravet om å kunne manuelt aktivisere funksjoner ved svikt i de programmerbare delene av systemet innebærer at aktiviseringen av funksjonene skal utformes funksjonelt og fysisk forskjellig fra de programmerbare delene av systemet.

Kravet til stansing og isolering som nevnt i tredje ledd, innebærer at seksjoneringsventiler i prosessanlegget og isoleringsventiler mot rørledningssystemer normalt skal være nødavstengningsventiler.

Antall og plassering av nødavstengningsventiler bør bestemmes på bakgrunn av brann- og eksplosjonsstrategien, jf. § 6.

Nødavstengningssystemet bør verifiseres i henhold til sikkerhetsintegritetsnivåene som er satt ut fra standardene IEC 61508 og 61511. For anlegg som ikke er omfattet av denne standarden, bør funksjonsevne verifiseres ved en fullskala funksjonsprøve minst én gang i året. Prøven bør omfatte alle deler av sikkerhetsfunksjonen, inklusive lukking av ventiler. Prøven bør også omfatte måling av innvendig lekkasje gjennom stengt ventil. Registrering av anleggets eller utstyrets funksjon i situasjoner der funksjonen utløses eller tas i bruk, kan erstatte prøving av anlegget eller utstyret.

Til § 34

Prosessikringssystem

Kravet om uavhengighet som nevnt i første ledd, innebærer at prosessikringssystemet kommer i tillegg til systemer for styring og kontroll og andre sikkerhetssystemer. Prosessikringssystemet kan ha grensesnitt mot andre systemer dersom det ikke kan bli negativt påvirket som følge av systemsvikt, feil eller enkelthendelser i disse systemene.

Prosessikkerhetsfunksjoner bør identifiseres og implementeres gjennom en systematisk tilnærming basert på en etablert risikobasert metodikk.

Kravet om to uavhengige sikringsnivå som nevnt i tredje ledd, innebærer at sikringsnivåene skal beskyttes mot avhengige feil, slik at en enkelt feil ikke medfører at begge sikringsnivåene svikter. For eksempel bør overtrykksbeskyttelse bestå av to uavhengige sikringsnivå hvorav det ene normalt utgjøres av en trykkavlastningsventil (PSV).

Overtrykksbeskyttelsen bør utformes i samsvar med API RP 520/ISO 4126 og API 521/ISO 23251. For instrumenterte/elektroniske sikkerhetsfunksjoner, bør standardene IEC 61508 og 61511 brukes.

Til § 35

Trykkavlastnings- og fakkelsystem

Kravet til trykkavlastnings- og fakkelsystem som nevnt i første ledd, innebærer at brennbare eller helsefarlige gasser skal ledes til et sikkert utslippsted, og at den eventuelle varmebelastningen skal beregnes.

For å oppfylle kravet til trykkavlastnings- og fakkelsystem som nevnt i første ledd, bør standarden NS-EN ISO 13702 kapittel 6 og vedlegg B.2, og ISO 23251 brukes med følgende tillegg:

- a) hurtig trykkavlastning bør velges framfor passiv brannbeskyttelse,
- b) ved utforming av trykkavlastnings- og fakkelsystem bør hensynet til det ytre miljøet ivaretas ved at brennbare, giftige eller korrosive gasser fortrinnsvis brennes i en fakkell.

I tillegg til manuell utløsning som nevnt i andre ledd, kan aktiviseringssignaler også komme fra relevante sikkerhetssystemer som nødavstengningssystemet.

Til § 36

Brannvannforsyning

Med tilstrekkelig brannvannforsyning som nevnt i første ledd, menes den mengde som er nødvendig for å forsyne alt brannbekjempelsesutstyr i landanleggets største brannområde med en brannpumpe ute av drift og nødvendig tilleggskapasitet til å sikre at det ikke blir brannspredning til andre tilliggende områder i henhold til valgt strategi.

For å oppfylle kravene i andre, tredje og fjerde ledd, bør standarden NS-EN ISO 13702 kapittel 11 og vedlegg B.8 brukes.

Der brannvann forsynes fra brannpumper, bør pumpene starte automatisk ved trykkfall i hovedbrannledningen og ved bekreftet branndeteksjon.

Til § 37

Utstyr og anlegg for brannbekjempelse

For å oppfylle kravet til fastmonterte anlegg som nevnt i første ledd, bør standarden NS-EN ISO 13702 kapittel 11 og vedlegg B.8 brukes, med følgende tillegg:

- a) anleggene bør utformes slik at kapasitet og slokkemedium samt plassering og valg av utstyr gir effektiv bekjempelse av definerte branner. Risikoen som andre potensielle branner representerer, bør reduseres så langt som mulig,
- b) CO₂ som slokkemedium bør ikke anvendes i rom der personell kan oppholde seg,
- c) i områder der det kan forekomme sterk vind, bør dette tas hensyn til ved valg av bekjempelsesutstyr og behov for kapasitet,
- d) vanntåkeanlegg kan installeres dersom det er utført realistiske prøver som viser at anlegget oppfyller sin tiltenkte funksjon,
- e) for brannbekjempelse i maskinrom for dieselmotorer bør det tas spesielt hensyn til pumper og rør i brennstoffanlegget, og eventuelt installeres separat punktbeskyttelse,
- f) av branntekniske likeverdige løsninger bør en velge den løsningen som bruker det minst miljøskadelige brannsløkkingsmediet, jf. produktkontrolloven § 3a.

For å oppfylle kravene til manuelt brannbekjempelses- og brannmannsutstyr som nevnt i andre ledd, bør standarden NS-EN ISO 13702 vedlegg B.8.12 brukes.

Til § 38

Nødkraft og nødbelysning

For å oppfylle kravet til nødkraft bør standarden NS-EN ISO 13702 kapittel 9 og vedlegg C.1 brukes.

For utforming av nødbelysningen som nevnt i siste ledd, bør standarden EN 1838 brukes. Det bør være nødbelysning der personell kan oppholde seg i en fare- og ulykkessituasjon. Nødbelysningen bør bidra til å sikre evakuering og angi plassering av manuelt brannbekjempelsesutstyr og annet sikkerhetsutstyr. Nødbelysningen bør være knyttet til nødkraftsystemet eller ha eget batteri som kraftkilde.

KAPITTEL VI

GENERELLE BESTEMMELSER VED UTFØRING AV AKTIVITETER

Til § 39

Installering og ferdigstilling

Ferdigstillingen som nevnt i andre ledd, innebærer blant annet at sikkerhetssystemer funksjonstestes.

Til § 40

Oppstart og drift av landanlegg

Med driftsorganisasjonen som nevnt i andre ledd bokstav a, menes også beredskapsorganisasjonen. Med styrende dokumenter som nevnt i andre ledd bokstav b, menes også de retningslinjene, prosedyrene, planene og programmene som utarbeides etter denne forskriften og [styringsforskriften](#).

Til § 41

Bruk av landanlegg

Begrensninger for bruk som nevnt i første ledd, kan være gitt ved lastene som landanlegget og de enkelte delene av dette skal kunne motstå. Lastene kan omfatte kjemiske laster, naturlaster som vind og temperatur og funksjonslaster som trykk, vekt, temperatur og vibrasjon.

Med statusen som nevnt i andre ledd, menes blant annet etterslepet av forebyggende vedlikehold og det utestående korrigerende vedlikeholdet.

Til § 42

Sikkerhetssystemer

Tiltak og begrensninger kan være aktivitetsbegrensninger, full nedstenging eller andre tiltak som kompenserer for den svekkelsen av sikkerhetsfunksjoner som følger av overbrøingen eller utkoplingen.

Til § 43

Kritiske aktiviteter

Kritiske aktiviteter kan være

- a) arbeid på trykksatte, spenningsatte eller hydrokarbonførende systemer,
- b) varmt arbeid,
- c) arbeid med eksplosiver eller selvantennelige stoffer,
- d) arbeid med radioaktive kilder,
- e) arbeid som medfører risiko for akutt forurensning,
- f) arbeid som medfører utkopling av sikkerhetssystemer,
- g) løfteoperasjoner, *jf. § 62.*

Ved identifisering av viktige bidragsyttere til risiko bør en blant annet bruke resultatene fra de gjennomførte risikoanalysene og erfaringer fra fare- og ulykkessituasjoner.

Begrensningene kan være krav om å sette i verk kompenserende tiltak ved utføring av en aktivitet, eller varighets- og hyppighetsbegrensninger for utføring av en spesiell type aktivitet.

Til § 44

Samtidige aktiviteter

Aktiviteter som nevnt i andre ledd, kan være produksjonsaktiviteter, vedlikeholds- og modifikasjonsaktiviteter, deriblant aktiviteter som nevnt i § 43.

Tiltak som nevnt i andre ledd, kan være begrensninger eller forbud som skal settes i verk ved visse typer av samtidige aktiviteter under oppstart, drift og nedstenging.

Ved utføringen som nevnt i andre ledd, bør det blant annet tas hensyn til effekten av gjensidig avhengighet mellom ulike aktiviteter.

Til § 45

Prosedyrer

Med prosedyre som nevnt i første ledd, menes en spesifisert måte å utføre en aktivitet eller en prosess på.

Utformingen av prosedyrer som nevnt i andre ledd, bør være entydig, brukervennlig og tilpasset brukernes kompetanse.

Brukerne av prosedyrene bør medvirke i utformingen og revideringen av dem. Prosedyrene bør prøves ut før bruk for å kontrollere utforming og innhold med hensyn til de tiltenkte funksjonene.

Til § 46

Tilrettelegging av arbeid

For tilrettelegging av arbeid, vises det i tillegg til [Arbeidstilsynets veiledning om organisering og tilrettelegging av arbeidet – veiledning til arbeidsmiljøloven § 4-1 - § 4-4](#).

Tilretteleggingen som nevnt i første ledd, bør blant annet ta hensyn til behovet for individuell tilpasning, deriblant arbeidsevne og alder. Jf. også denne forskrift [§ 21, kapittel II-III](#) og [styringsforskriften § 18](#) og [§ 19](#).

Med helseskadelig eksponering og uheldige belastninger som nevnt i første ledd menes eksponering og belastninger som følge av ergonomiske forhold, kjemisk påvirkning, stråling, støy, vibrasjoner, klimatiske forhold og psykososiale forhold.

For å unngå helseskadelig eksponering som nevnt i første ledd, bør det velges tiltak eller løsninger på det høyeste av disse nivåene:

- a) eliminering av årsakene til eksponeringen,
- b) tekniske tiltak som reduserer sannsynligheten for eksponering,
- c) tekniske tiltak som reduserer eksponering,
- d) operasjonelle tiltak som reduserer eksponering.

Tilretteleggingen som nevnt i første og andre ledd, bør være en kontinuerlig prosess der både arbeidsgiverne og arbeidstakerne søker å forbedre arbeidsmiljøet, jf. også [styringsforskriften § 23](#).

Tilrettelegging av arbeidet bør basere seg på tilgjengelig kunnskap om menneskets egenskaper og behov, slik at samspillet mellom mennesker, teknologi og organisasjon optimaliseres, jf. [styringsforskriften § 13](#). Ved slik tilrettelegging bør standarden ISO 6385 brukes.

For arbeid i tanker, bør [forskrift om arbeid i tanker](#) brukes.

Til § 47

Psykososiale forhold

Forhold som nevnt i første punktum, kan være

- a) krav til effektivitet og arbeidsmengde i forhold til ressursene som er til rådighet for utføring av arbeidsoppgavene,
- b) arbeidets kompleksitet i forhold til kompetanse og ressurser,
- c) muligheter for variasjon og stimulans i jobben,
- d) mulighet for selvstendighet og innflytelse på viktige beslutninger,
- e) mulighet for karriereutvikling og utnyttelse av egen kompetanse,
- f) samarbeidsforhold, håndtering av uoverensstemmelser, konflikter og trakassering,
- g) arbeidsledelse, deriblant tilbakemelding og oppfølging i det daglige arbeidet,
- h) nattarbeid og alenearbeid.

I tillegg vises det til [Arbeidstilsynets veiledning om organisering og tilrettelegging av arbeidet – veiledning til arbeidsmiljøloven § 4-1 - § 4-4](#).

Til § 48

Fysisk og kjemisk arbeidsmiljø

I tillegg bør Arbeidstilsynets

- a) administrative normer for forurensning av arbeidsatmosfæren,
- b) orientering om framstilling og bruk av polyuretanprodukter (isocyanater), og
- c) [veiledning om organisering og tilrettelegging av arbeidet – veiledning til arbeidsmiljøloven § 4-1 - § 4-4](#), brukes.

Med stråling som nevnt i fjerde ledd, menes ioniserende og ikke-ioniserende stråling. Med håndtering menes også håndtering i fare- og ulykkessituasjoner.

For å oppfylle kravet om å unngå eksponering, bør Statens stråleverns

- a) [strålevernforskriften](#),
- b) [veileder 1 om industriell radiografi](#), og
- c) [veileder 9 om industrielle kontrollkilder i faste installasjoner samt forskningsmessig strålebruk](#) brukes.

Kriterier som nevnt i sjettede ledd, bør reflektere samlet eksponering, blant annet for temperatur, vind og nedbør.

Vurdering av de fysiske og kjemiske arbeidsmiljøfaktorene bør inngå i den sikkerhetsmessige klareringen av aktivitetene, jf. denne forskriften § 56.

Til § 49

Bedriftshelsetjeneste

Når det gjelder bedriftshelsetjeneste vises det til [arbeidsmiljøloven § 3-3](#). Bedriftshelsetjenesten må være godkjent av Arbeidstilsynet og skal ha en fri og uavhengig stilling i arbeidsmiljøspørsmål, jf. [arbeidsmiljøloven § 3-3](#) første og tredje ledd.

For øvrig reguleres arbeidsgivers bruk av bedriftshelsetjenesten i [forskrift om godkjent bedriftshelsetjeneste mv.](#) Det vises også til Arbeidstilsynets [veiledning til forskriften](#).

For å oppfylle kravet til samarbeidet som nevnt i andre ledd, bør operatøren eller den som står for driften av et landanlegg inngå avtale med hovedbedriften og de entreprenørtilsattes arbeidsgivere om fordeling av arbeidsmiljøoppgavene som bedriftshelsetjenesten utfører på landanlegget.

KAPITTEL VII

KOMPETANSE OG INFORMASJON VED UTFØRING AV AKTIVITETER

Til § 50

Kompetanse

Kravet til sikring av kompetansen innebærer blant annet at det stilles krav til nødvendig kompetanse, at kompetansen blir verifisert, og at den blir holdt ved like gjennom trening, øvelser, opplæring og utdanning.

Til § 51

Opplæring i sikkerhet og arbeidsmiljø

Opplæringen som nevnt i første ledd, bør omfatte forhold som er av betydning for den totale arbeidsbelastningen for den enkelte, jf. denne forskrift § 46.

For å oppfylle kravet til strålevernutdanningen som nevnt i andre ledd, bør utdanningskravene fra Statens strålevern brukes.

For krav til opplæring av verneombud og medlemmer av arbeidsmiljøutvalg, vises det til [forskrift om verneombud og arbeidsmiljøutvalg](#).

Det er stilt krav til opplæring også for industrivernpersonell, jf. [retningslinjene til forskrift om egenbeskyttelsestiltak ved industrielle bedrifter](#). Det er der stilt minimumskrav til opplæring, men dette fratar ikke virksomheten plikten til å iverksette ytterligere opplæringstiltak dersom risiko- og beredskapsanalyser viser at det er behov utover minimumskravene for eksempel for å sette industrivernet i stand til å håndtere spesielle situasjoner som kan oppstå på bedriften.

Til § 52

Trening og øvelser

For de områder av beredskapen som omfattes av Næringslivets sikkerhetsorganisasjons bestemmelser og retningslinjer for industrivern, vises det til disse for trening og øvelser.

Til § 53

Informasjon om risiko ved utføring av arbeid

Ingen kommentar.

Til § 54

Overføring av informasjon ved skift- og mannskapsbytte

Med skift- og mannskapsbytte menes daglig skiftbytte på landanlegg og utskifting av personell ved endt arbeids- og oppholdsperiode på landanlegget, både for operatør- og entreprenørtilsatte.

KAPITTEL VIII

PLANLEGGING, DRIFT OG KONTROLL VED UTFØRING AV AKTIVITETER

Til § 55

Planlegging

Ingen kommentar.

Til § 56

Sikkerhetsmessig klarering av aktiviteter

For å oppfylle kravet til sikkerhetsmessig klarering bør det brukes et arbeidstillatelsessystem.

Ved klareringen av aktivitetene etter [denne paragrafen](#), bør det utføres en sikker-jobb-analyse når delaktiviteter ikke er dekket av prosedyrer, prosedyrene kan komme i konflikt med hverandre eller aktivitetene er nye for det personellet som er involvert.

Til § 57

Overvåking og kontroll

Forhold som nevnt i første ledd, kan være tilstander og parametere som nevnt i [§ 33](#) siste ledd, status for andre sikkerhetssystemer, pågående aktiviteter og iverksatte kompensierende tiltak.

Kravet om kontinuerlig overvåking som nevnt i første ledd, innebærer at personellet ikke blir pålagt oppgaver som kan svekke ivaretagelsen av kontroll- og overvåkingsfunksjonene, jf. [§ 21](#) og [styringsforskriften § 18](#). Kravet innebærer også at det bør være minst to personer til å ivareta overvåkings- og kontrollfunksjonene i det sentrale kontrollrommet.

Til § 58

Vedlikehold

Med vedlikehold menes kombinasjonen av alle tekniske, administrative og styremessige tiltak som i løpet av levetiden til en enhet har til hensikt å holde enheten i eller føre den tilbake til en tilstand der den kan oppfylle sine tiltenkte funksjoner, jf. definisjonen 2.1 (med tilhørende terminologi) i standarden NS-EN 13306.

Vedlikeholdet omfatter blant annet aktiviteter som overvåking, inspeksjon, prøving og reparasjon, og det å holde orden.

Med funksjoner menes også sikkerhetsfunksjonene, jf. [§ 3](#). For disse funksjonene innebærer kravet til vedlikehold at ytelsen skal være ivarettatt til enhver tid, jf. [§ 10](#).

Med landanlegg eller deler av disse menes også midlertidig utstyr.

Med alle faser menes også perioder der landanlegget eller deler av dette er midlertidig eller permanent nedstengt.

Til § 59

Klassifisering

For å oppfylle kravet til klassifisering bør standarden [NORSOK Z-008](#) brukes på området helse, arbeidsmiljø og sikkerhet.

Feilmodus, feilårsak og feilmekanisme som nevnt i andre ledd, er definert i standarden NS-EN 13306.

Til § 60

Arbeid i og drift av elektriske anlegg

Det vises til [forskrift om elektriske lavspenningsanlegg](#). I tillegg bør [forskrift om elektriske forsyningsanlegg](#) og [forskrift om sikkerhet ved arbeid i og drift av elektriske anlegg](#), spesielt kapittel I § 5, kapittel II §§ 6, 7 og 9 og kapittel III, IV og V, brukes.

For å oppfylle kravene til arbeidet som nevnt i første ledd for bemannede undervannsoperasjoner, bør [IMCA/AODC 035 Code of practice for the safe use of electricity under water](#) brukes.

Når det gjelder "ansvarshavende" som nevnt i andre ledd, vises det til [forskrift om kvalifikasjoner for elektrofagfolk](#), der det er spesielle bestemmelser om ansvarshavende for drift og vedlikehold av elektriske anlegg. Slike ansvarshavende for drift og vedlikehold av elektriske anlegg på landanlegg vil være en av de "andre som deltar i virksomheten" etter [rammeforskriften § 7](#), og har ansvar i henhold til relevante forskrifter, sin stillingsbeskrivelse og lignende. Det å være ansvarshavende innebærer at en har et særlig faglig ansvar for å se til at elektriske anlegg til enhver tid oppfyller gjeldende bestemmelser, og at en holdes orientert om elektriske anlegg og utstyr under planlegging, bygging og ferdigstilling med mer.

Til § 61

Transport av farlig gods

For transport av farlig gods vises det til [forskrift om landtransport av farlig gods](#).

For transportabelt trykkutstyr for farlig gods vises det til [forskrift om transportabelt trykkutstyr for farlig gods](#).

Til § 62

Løfteoperasjoner

Se også [§ 12](#) og [§ 41](#).

Som anbefalt norm for løfteoperasjoner bør NORSOK R-005N Sikker bruk av løfte- og transportutstyr på petroleumsanlegg på land, brukes.

Til § 63

Dykkeroperasjoner

For bruk av trykkluftflasker til dykking og åndedrettsvern, bør [forskrift om trykkluftflasker til dykking](#) brukes.

KAPITTEL IX BEREDSKAP

Til § 64

Beredskaps-etablering

For å oppfylle kravet til strategien som nevnt i første ledd, bør standarden NS-EN ISO 13702 kapittel 4 brukes for helse- og sikkerhetsmessig beredskap.

Med de definerte fare- og ulykkessituasjonene som nevnt i første ledd, menes et representativt utvalg fare- og ulykkessituasjoner som brukes ved dimensjoneringen av beredskapen.

For de områder av beredskapen som omfattes av [forskrift om egenbeskyttelsestiltak ved industrielle bedrifter mv. § 1](#), vil kravene i denne bestemmelsen oppfylles ved å bruke Næringslivets sikkerhetsorganisasjons [bestemmelser og retningslinjer for industrivern](#).

Til § 65

Beredskapsorganisasjon

Med beredskapsorganisasjonen som nevnt i første ledd, menes det personellet som er knyttet direkte til enhetsressursene, områderessursene, de eksterne ressursene og de regionale ressursene.

For å sikre robustheten som nevnt i første ledd, bør det ved utvelgelse av personellet legges vekt på den enkeltes utdanning og kompetanse, erfaring, fysiske egnethet, personlige egenskaper og erfaringer fra øvelser og trening.

Fare- og ulykkessituasjonene som nevnt i første ledd, omfatter også andre fare- og ulykkessituasjoner enn de definerte, sammensatte fare- og ulykkessituasjoner, stressituasjoner og situasjoner der nøkkelpersonell faller fra eller svikter.

For de områder av beredskapen som omfattes av [forskrift om egenbeskyttelsestiltak ved industrielle bedrifter mv. § 1](#), vil kravene i denne bestemmelsen oppfylles ved å bruke Næringslivets sikkerhetsorganisasjons [bestemmelser og retningslinjer for industrivern](#).

Til § 66

Beredskapsplaner

Beredskapsplanene bør blant annet inneholde

- a) en beskrivelse av formål, omfang og ansvar,
- b) en beskrivelse av organisering, varsling, mobilisering og kommunikasjon,
- c) aksjonsplaner, herunder beredskapsstrategi, beredskapstiltak og beslutningskriterier for beredskapsfasene,
- d) en beskrivelse av landanlegget og prioriterte sårbare miljøressurser i influensområdet for akutt forurensning,
- e) en beskrivelse av enhetsressurser, områderessurser, regionale ressurser og eksterne ressurser og utstyr,
- f) instruksjoner for beredskapspersonell,
- g) eventuelle samordningsprosedyrer for samordning med andre aktører og
- h) eventuelle samarbeidsprosedyrer og avtaler.

For de områder av beredskapen som omfattes av [forskrift om egenbeskyttelsestiltak ved industrielle bedrifter mv. § 1](#), vil kravene i denne bestemmelsen oppfylles ved å bruke Næringslivets sikkerhetsorganisasjons [bestemmelser og retningslinjer for industrivern](#).

Til § 67

Håndtering av fare- og ulykkesituasjoner

Med å gi **rett varsel** som nevnt i bokstav a, menes varsling av blant annet

- a) landanleggets sentrale kontrollrom eller en annen sentral funksjon,
- b) ett eller flere ledd i operatørens beredskapsorganisasjon,
- c) entreprenørers beredskapsorganisasjoner,
- d) andre rettighetshavere, eiere og avtalepartnere ved avtale om samordnede beredskapsressurser eller ved felles bruk av produksjons- og/eller transportsystem.

Omfanget av varslingen vil være avhengig av den aktuelle situasjonen.

Kravet til **redning** som nevnt i bokstav c, innebærer at den ansvarlige skal kunne

- a) lokalisere savnet personell ved hjelp av systemer for personellkontroll,
- b) bringe personell til sikkert område,
- c) gi skadet personell livreddende førstehjelp og medisinsk behandling.

Kravet til **evakuering** som nevnt i bokstav d, innebærer at evakueringstiltakene er slik at de gir høyest mulig sannsynlighet for at personellet kan evakueres fra et utsatt til et sikkert område. For sykt og skadet personell innebærer kravet at transport foregår på en forsvarlig måte.

Kravet til **normalisering** som nevnt i bokstav e, innebærer også at

- a) skadet eller sykt personell gis nødvendig behandling og pleie som medisinsk behandling og oppfølging av fysiske og psykiske seinskader, og at pårørende gis nødvendig informasjon, omsorg og oppfølging etter større ulykker,
- b) skader på landanlegget stabiliseres og korrigeres,
- c) driften av landanlegget gjenopptas.

For de områder av beredskapen som omfattes av [forskrift om egenbeskyttelsestiltak ved industrielle bedrifter mv. § 1](#), vil kravene i denne bestemmelsen oppfylles ved å bruke Næringslivets sikkerhetsorganisasjons [bestemmelser og retningslinjer for industrivern](#).

KAPITTEL X HELSEMESSIGE FORHOLD

Til § 68 Helsemessige forhold

Generell helselovgivning mv.

For den ansvarlige og for den offentlige helsetjenesten gjelder den generelle helse- og næringsmiddelovngivningen. For den ansvarlige gjelder i tillegg [rammeforskriften](#), [styringsforskriften](#) og [denne forskrift](#). Etter [kommunehelsetjenesteloven](#) skal kommunen sørge for nødvendig helsetjeneste for alle som bor eller midlertidig oppholder seg innen dens område, herunder på landanlegg. Dette omfatter forebyggende og kurative helsetjenester mv. som nevnt i [kommunehelsetjenesteloven § 1-3](#). [Kommunehelsetjenesteloven kapittel 4a](#) om miljørettet helsevern med tilhørende forskrifter samt [smittevernloven](#) inneholder bestemmelser hvorav noen retter seg til industrivirksomheter, andre til kommunehelsetjenesten.

[Spesialisthelsetjenesteloven kapittel 2](#) regulerer ansvaret for spesialisthelsetjenester.

Helsepersonell i offentlig og privat helsetjeneste, herunder bedriftshelsetjenesten, skal yte øyeblikkelig hjelp etter bestemmelsene i [helsepersonelloven § 7](#).

Det vises for øvrig til Næringslivets sikkerhetsorganisasjons [bestemmelser og retningslinjer for industrivern](#).

Helsedirektoratet har i dagens situasjon ikke funnet grunnlag for å foreslå noen hjemmel for generelt eller etter en konkret vurdering å pålegge operatøren eller den ansvarlige for virksomheten ansvar for kurative helsetjenester på landanlegg, verken i eller utenfor akutsituasjoner eller ulykker. Operatøren kan på frivillig basis etablere en privat helsetjeneste, eventuelt benytte bedriftshelsepersonell også for kurative formål.

Systemer for kontakt og informasjonsutveksling om helsemessige forhold

Kravet til kontakt og informasjonsutveksling som nevnt i første og annet ledd, bør ses i sammenheng med blant annet [kommunehelsetjenesteloven § 1-4](#). Etter denne bestemmelsen, skal kommunens helsetjeneste til enhver tid ha oversikt over helsetilstanden i kommunen og de faktorer som kan virke inn på denne. Helsetjenesten skal foreslå helsefremmende og forebyggende tiltak i kommunen. Kommunen kan samarbeide med privat organisasjon og lignende hvor det er egnet til å fremme helsetjenestens formål, jf. [kommunehelsetjenesteloven § 1-4](#) tredje ledd.

Hygieniske forhold som nevnt i andre ledd, omfatter bl.a. smittevern, renhold og drikkevannsforsyning.

Risiko- og sårbarhetsanalyse

Risiko- og sårbarhetsanalysen som nevnt i tredje ledd, skal blant annet danne grunnlag for operatørens informasjon til den offentlige helsetjenesten, slik at denne kan dimensjoneres for å dekke behovet for helsehjelp på landanlegget.

Beredskap

Den helsemessige beredskapen som operatøren har ansvar for etter dette forskriftsverket, bør omfatte blant annet

- a) rådgivning og faglig veiledning av aktuelt personell på landanlegg,
- b) kommunikasjon med offentlige beredskapsressurser,
- c) prioritering av transport for skadde og syke.

Næringsmidler og drikkevann

Om næringsmidler mv. gjelder bestemmelsene i [matloven](#). For vannforsyning og drikkevannet i virksomheten gjelder bestemmelsene i [drikkevannsforskriften](#). Forskriften ble fastsatt av Sosial- og helsedepartementet for implementering av drikkevannsdirektivet 98/83/EF, innlemmet i EØS-avtalen 25.januar 2001. Forskriften forvaltes nå i utgangspunktet av Helse- og omsorgsdepartementet.

Den ansvarlige skal sikre at produksjon, pakking, lagring, transport og frambud av næringsmidler foregår i samsvar med næringsmiddelovgivningen.

Tekniske løsninger for næringsmiddel- og drikkevannsforsyning skal oppfylle bestemmelsene i næringsmiddelforskriftene for landbasert virksomhet samt [drikkevannsforskriften](#). De tekniske løsningene bør dessuten så langt som mulig bygge på anerkjente metoder.

Drikkevannsforskriftens forbud i § 4 mot å forurense vannforsyningssystem og internt fordelingsnett gjelder for enhver, herunder for operatøren i petroleumsvirksomheten og eier av landanlegg, og uansett hvem som er vannverkseier. Vannforsyningssystem og internt fordelingsnett er definert i forskriften § 3.

Operatøren eller andre som deltar i virksomheten, herunder eier av landanlegg, vil kunne være eier av (deler av) et vannforsyningssystem. Vedkommende vil for så vidt være underlagt de bestemmelser som gjelder for vannverkseier etter drikkevannsforskriften jf. definisjonene av vannforsyningssystem og vannverkseier i dens § 3 nr. 3 og nr. 4.

Vannverkseier vil måtte påse at drikkevannet oppfyller kravene til kvalitet, mengde og leveringssikkerhet når det leveres til mottaker, jf. [drikkevannsforskriften](#) § 5 første ledd. Hvis det er flere ledd av vannverkseiere på veien fra vannkilde til forbruker, vil et senere ledd, som kan være operatør i petroleumsvirksomheten, etter drikkevannsforskriften ha ansvar overfor mottaker bl.a. også for dårlig vannkvalitet som et tidligere ledd har forårsaket. Operatøren kan imidlertid i visse tilfelle holde sin leverandør ansvarlig, jf. privatrettslige regler.

Som eier av internt fordelingsnett har operatør m.fl. slikt ansvar for drikkevannskvalitet som fastsatt i [drikkevannsforskriften](#) § 5 siste ledd, altså for å påse at drikkevannskvaliteten, når vannet frembys til forbruker, ikke forringes utover kravene i drikkevannsforskriften. Eier av internt fordelingsnett har derimot ikke etter drikkevannsforskriften ansvar for tilstrekkelig vannmengde og leveringssikkerhet, slik som vannverkseier.

Det vises til veiledning til drikkevannsforskriften og det til enhver tid foreliggende, mest oppdaterte veiledningsmaterieell fra Folkehelseinstituttet om hvordan man sikrer drikkevann med tilstrekkelig god kvalitet.

Om tilsyn med næringsmidler og drikkevann: Etter [petroleumsloven](#) med forskrifter fører Statens helsetilsyn tilsyn med næringsmidler, vannforsyningssystem og internt fordelingsnett innenfor gjerdet til landanlegg for petroleumsvirksomhet. I utgangspunktet fører Mattilsynet eller den det gir myndighet, tilsyn etter matloven. For landbasert offentlig eller privat vannforsyning som landanlegget er tilknyttet, fører, foruten Mattilsynet, også kommunen tilsyn etter [kommunehelsetjenesteloven](#) § 4a-2. Statens helsetilsyn er i praksis delegert tilsynsmyndighet etter matloven og koordinerer tilsynet i forhold til kommunene innenfor landanlegget.

KAPITTEL XI AVSLUTTENDE BESTEMMELSER

Til § 69

Tilsyn, vedtak, straff mv.

Ingen kommentar.

Til § 70

Ikrafttredelse

Denne paragrafen innebærer at det på området helse, arbeidsmiljø og sikkerhet er de tekniske kravene i forskrifter som gjaldt fram til denne forskriftens ikrafttredelse som fortsatt kan legges til grunn.

Større ombygginger og modifikasjoner som nevnt i andre ledd, kan være installering av en ny modul, større inngrep i hydrokarbonførende systemer eller større endringer av fysiske barrierer.

Med eksisterende landanlegg som nevnt i andre ledd, menes landanlegg der en av følgende godkjenninger eller tillatelser er gitt før denne forskriften trådte i kraft: plan for utbygging og drift (PUD) av petroleumsforekomster godkjent i henhold til [petroleumsloven § 4-2](#), eller særskilt tillatelse gitt på grunnlag av plan for anlegg og drift (PAD) av innretninger for transport, og for utnyttelse av petroleum i henhold til [petroleumsloven § 4-3](#), eller tillatelse gitt i henhold til midlertidig forskrift 19.12.2003 nr. 1595 om sikkerhet og arbeidsmiljø for enkelte petroleumsanlegg på land og tilknyttede rørledningssystemer § 16 om søknad om tillatelse til utbygging av ny virksomhet (hovedsøknad) eller tilsvarende tillatelse gitt i henhold til regelverk som gjaldt før midlertidig forskrift trådte i kraft.

REFERANSELISTE

1. Orientering om sentrale forskrifter som gjelder for virksomheten i tillegg til denne forskriften for Petroleumsstilsynets myndighetsområde

forskrift 29. april 1977 nr. 7 om verneombud og arbeidsmiljøutvalg,
forskrifter 20. april 1977 nr. 9193 om traktorer,
forskrift 10. september 1982 nr. 1377 om tekniske innretninger,
forskrift 13. februar 1984 nr. 427 om forbud mot svært brennbare tekstiler,
forskrift 14. juni 1985 nr. 1157 om arbeid med ioniserende stråling,
forskrift 19. november 1985 nr. 2105 om graving og avstiving av grøfter,
forskrift 10. januar 1986 nr. 17 om arbeidsmiljølovens anvendelse for arbeid i enmannsbedrifter innen bygg- og anleggsvirksomhet,
forskrift 11. april 1986 nr. 870 om lokale verneombud og arbeidsmiljøutvalg for losse- og lastearbeid,
forskrift 25. august 1986 nr. 1792 om boltpistoler med tilbehør,
forskrift 30. november 1990 nr. 944 om dykking,
forskrift 14. desember 1993 nr. 1133 om kvalifikasjoner for elektrofagfolk (FKE),
forskrift 24. mai 1993 nr. 1425 om bruk av personlig verneutstyr på arbeidsplassen,
forskrift 7. juli 1994 nr. 735 om enkle trykkbeholdere,
forskrift 19. august 1994 nr. 819 om konstruksjon, utforming og produksjon av personlig verneutstyr (PVU),
forskrift 5. oktober 1994 nr. 919 om gassapparat og utstyr,
forskrift 6. oktober 1994 nr. 972 om sikkerhetsskilting og signalgivning på arbeidsplassen,
forskrift 10. november 1994 nr. 1053 om havnearbeid,
forskrift 15. desember 1994 nr. 1259 om arbeid ved dataskjerm,
forskrift 20. januar 1995 nr. 156 om tungt og ensformig arbeid,
forskrift 16. februar 1995 nr. 170 om arbeidsplasser og arbeidslokaler,
forskrift 25. august 1995 nr. 768 om forplantningsskader og arbeidsmiljø,
forskrift 1. mars 1996 nr. 229 om aerosolbeholdere,
forskrift 9. desember 1996 nr. 1242 om utstyr og sikkerhetssystem til bruk i eksplosjonsfarlig område (ATEX),
forskrift 19. september 1997 nr. 1018 om regionale verneombud for bygge- og anleggsvirksomhet,
forskrift 19. desember 1997 nr. 1322 om vern av arbeidstakere mot farer ved biologiske faktorer,
forskrift 30. april 1998 nr. 551 om arbeid av barn og ungdom,
forskrift 26. juni 1998 nr. 608 om bruk av arbeidsutstyr,
forskrift 17. september 1998 nr. 982 om helse og sikkerhet i forbindelse med boringsrelatert utvinningsindustri for landbasert sektor,
forskrift 6. november 1998 nr. 1060 om elektriske lavspenningsanlegg,
forskrift 10. februar 1999 nr. 206 om reduksjon av utslipp av bensindamp fra lagring og distribusjon av bensin,
forskrift 16. april 1999 nr. 525 om antennelighet av madrasser og stoppede møbler,
forskrift 9. juni 1999 nr. 721 om trykkpåkjent utstyr (FTPU),
forskrift 20. august 1999 nr. 955 om bruk og vedlikehold av elektromedisinsk utstyr,
forskrift 14. april 2000 nr. 412 om oppbygning og bruk av stoffkartotek for helsefarlige stoffer i virksomheter (stoffkartotekforskriften),
forskrift 30. april 2001 nr. 443 om vern mot eksponering for kjemikalier på arbeidsplassen (kjemikalieforskriften),
forskrift 26. juni 2001 nr. 792 om transportabelt trykkutstyr for farlig gods,
forskrift 4. desember 2001 nr. 1450 om maritime elektriske anlegg,
forskrift 26. juni 2002 nr. 922 om håndtering av eksplosjonsfarlig stoff,
forskrift 5. juli 2002 nr. 715 om arbeid som utføres i arbeidstakers hjem,
forskrift 16. juli 2002 nr. 1139 om klassifisering, merking mv. av farlige kjemikalier,
forskrift 22. november 2002 nr. 1323 om registrering av virksomheter som prosjekterer, utfører og vedlikeholder elektriske anlegg,
forskrift 30. juni 2003 nr. 911 om helse og sikkerhet i eksplosjonsfarlige atmosfærer,
forskrift 25. januar 2005 nr. 47 om løselig seksverdig krom i sement,

forskrift 26. april 2005 nr. 362 om asbest med unntak av § 11 om melding,
forskrift 17. juni 2005 nr. 672 om tiltak for å forebygge og begrense konsekvensene av storulykker i virksomheter der farlige kjemikalier forekommer (storulykkeforskriften),
forskrift 30. juni 2005 nr. 794 om sikkerhet, helse og arbeidsmiljø ved bergarbeid,
forskrift 6. juli 2005 nr. 804 om vern mot mekaniske vibrasjoner,
forskrift 26. april 2006 nr. 456 om vern mot støy på arbeidsplassen,
forskrift 31. oktober 2008 nr. 1164 om elektrisk utstyr,
forskrift 1. april 2009 nr. 384 om landtransport av farlig gods,
forskrift 11. april 2009 nr. 162 om at virksomheter innen visse bransjer skal ha godkjent bedriftshelsetjeneste,
forskrift 20. mai 2009 nr. 544 om maskiner,
forskrift 3. august 2009 nr. 1028 om sikkerhet, helse og arbeidsmiljø på bygge- eller anleggsplasser (byggherreforskriften),
forskrift 10. september 2009 nr. 1173 om arbeidsgivers bruk av godkjent bedriftshelsetjeneste og om godkjenning av bedriftshelsetjeneste.

2. Forskrifter som anbefales som norm gjennom denne veiledningen

forskrift 15. november 1983 nr. 1674 om kontroll, merking og fylling av trykkluftflasker til dykking og åndedrettsvern med endringer, sist av 2. november 2004,
forskrift 14. juni 1985 nr. 1410 om arbeid i tanker,
forskrift 14. april 1989 nr. 335 om stillaser, stiger og arbeid på tak m.m. med endringer, sist av 13. september 2004,
forskrift 13. februar 1992 nr. 1263 om høytrykksspyling m.m. med endringer, sist av 20. desember 2002,
forskrift 26. februar 1998 nr. 179 om sveising, termisk skjæring, termisk sprøyting, kullbuemeisling, lodding og sliping (varmt arbeid),
forskrift 20. desember 2005 nr. 1626 om elektriske forsyningsanlegg,
forskrift 28. april 2006 nr. 458 om sikkerhet ved arbeid i og drift av elektriske anlegg,
forskrift 8. juni 2009 nr. 602 om håndtering av brannfarlig, reaksjonsfarlig og trykksatt stoff samt utstyr og anlegg som benyttes ved håndteringen (forskrift om håndtering av farlig stoff).

3. Lover

lov 24. mai 1929 nr. 4 om tilsyn med elektriske anlegg og elektrisk utstyr (el-tilsynsloven),
lov 11. juni 1976 nr. 79 om kontroll med produkter og forbrukertjenester (produktkontrollloven),
lov 19. november 1982 nr. 66 om helsetjenesten i kommunene (kommunehelsetjenesteloven),
lov 5. august 1994 nr. 55 om vern mot smittsomme sykdommer (smittevernloven),
lov 29. november 1996 nr. 72 om petroleumsvirksomhet (petroleumsloven),
lov 2. juli 1999 nr. 61 om spesialisthelsetjenesten m.m. (spesialisthelsetjenesteloven),
lov 2. juli 1999 nr. 64 om helsepersonell m.v. (helsepersonelloven),
lov 14. juni 2002 nr. 20 om vern mot brann, eksplosjon og ulykker med farlig stoff og om brannvesenets redningsoppgaver (brann- og eksplosjonsvernloven),
lov 19. desember 2003 nr. 124 om matproduksjon og mattrygghet mv. (matloven),
lov 17. juni 2005 nr. 62 om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern mv. (arbeidsmiljøloven).

4. Andre forskrifter

Helse- og omsorgsdepartementet

Forskrift 12. april 2001 nr. 1372 om vannforsyning og drikkevann (drikkevannsforskriften).

Næringslivets sikkerhetsorganisasjon

Forskrift og retningslinjer for industrivern, 2008.

Statens strålevern

Forskrift 21. november 2003 nr. 1362 om strålevern og bruk av stråling (strålevernforskriften).

5. Standarder og veiledninger

Arbeidstilsynet

Arbeidstilsynets administrative normer for forurensning i arbeidsatmosfære, bestillingsnummer 361, Arbeidstilsynets veiledning om organisering og tilrettelegging av arbeidet – veiledning til arbeidsmiljøloven § 4-1 - § 4-4, bestillingsnummer 327.

Det Norske Veritas (DNV)

DNV-OS-F101 Submarine pipeline systems, 2007.

Europeisk standard (EN)

EN 894-1, Safety of machinery – Ergonomics requirements for the design of displays and control actuators – Part 1: General principles for human interactions with displays and control actuators, 1997,

EN 894-2, Safety of machinery – Ergonomics requirements for the design of displays and control actuators – Part 2: Displays, 1997,

EN 894-3, Safety of machinery – Ergonomics requirements for the design of displays and control actuators – Part 3: Control actuators, 2000,

EN 1127-1, Explosive atmospheres – Explosion prevention and protection – Part 1: Basic concepts and methodology, 2007

International Electrotechnical Commission (IEC)

IEC 60079-10-1 Explosive atmospheres, classification of areas – explosive gas atmospheres, 2008,

IEC 60079-13, Electrical apparatus for explosive gas atmosphere – Part 13: Construction and use of rooms or buildings protected by pressurization, 1982

IEC 61508 Functional safety of electrical/electronic/programmable electronic safety-related systems, Part 1-7, 1998,

IEC 61511 Functional safety – Safety instrumented systems for the process industry sector, 2004.

Energy Institute

IP 15/ EI 15 Model code of safe practice in the petroleum industry Part 15: Area classification code for installations handling flammable fluids, 2005.

International Organization for Standardization (ISO)

ISO 834 Fire-resistance tests – Elements of building construction, Part 1, 1999, 3, 1994 and 4 through 7, 2000,

ISO 6385 Ergonomic principles in the design of work systems, første utgave 1981,

ISO 13623 Petroleum and natural gas industries – Pipeline transportation systems, 2000,

ISO 23251 Petroleum, petrochemical and natural gas industries - Pressure-relieving and depressuring systems, 2006.

Norsk Elektroteknisk Komité (NEK)

NEK 400:2006 Elektriske lavspenningsinstallasjoner,

NEK 420:2007 Elektriske anlegg i eksplosjonsfarlige områder med gass og støv,

NEK 440:2006 Stasjonsanlegg over 1 kV.

Norsk Standard (NS)

NS 4931 Veiledning for bedømmelse av menneskers reaksjoner på lavfrekvente horisontale bevegelser (0,063 til 1 Hz) i faste konstruksjoner, særlig bygninger og installasjoner til havs, 1985,

NS-EN 614-1, Safety of machinery – Ergonomic design principles part 1: Terminology and general principles, 1995,

NS-EN 614-2, Safety of machinery – Ergonomic design principles part 2: Interactions between the design of machinery and work tasks,

NS-EN 13306 Vedlikeholdsterminologi, 2001,

NS-EN ISO 11064 Ergonomisk utforming av kontrollsentre, del 1-4, 2000-2004,

NS-EN ISO 13702 Petroleum and natural gas industries – Control and mitigation of fires and explosions on offshore production installations – Requirements and guidelines, 1999,

Veiledning til teknisk og operasjonell forskrift 29.4.2010

NS-EN ISO 15138 Petroleum- og naturgassindustri – Produksjonsinstallasjoner til havs – Oppvarming, ventilasjon og luftkondisjonering, 2008.

NORSOK-standarder

[NORSOK R-005](#) Sikker bruk av løfte- og transportutstyr på petroleumsanlegg på land, rev. 1, juni 2007,

[NORSOK Z-008](#) Criticality analysis for maintenance purposes, rev 2, Nov. 2001.

The International Marine Contractors Association (IMCA)

The Association of Offshore Diving Contractors: AODC 035 Code of practice for the safe use of electricity under water, 1985.